

Sygn. akt VI Ga 49/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borucki

Sędziowie: SO Barbara Frankowska

SO Beata Hass - Kloc (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Joanna Mikulska po rozpoznaniu w dniu 10 kwietnia 2014 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: B. Ś.

przeciwko : W. K. (1) i S. Z. o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w (...)V Wydziału Gospodarczego z dnia 18 listopada 2013 r., sygn. akt V GC 127/12

I. oddala apelację,

II. zasądza od powoda B. Ś. na rzecz pozwanych W. K. (1) i S. Z. kwotę 1.200 zł (jeden tysiąc dwieście złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt VI Ga 49/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 10 kwietnia 2014 r.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy w (...) z dnia 18.11.2013r

sygn. akt V GC 127/12 oddalił w pkt. I powództwo B. Ś.

o zapłatę kwoty 30.000,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 19.09. 2011r wniesione przeciwko pozwany S. Z. i W. K. (2);

zaś w pkt. II zasądził od powoda na rzecz pozwanych solidarnie kwotę 2.417,00 zł tytułem kosztów procesu.

W uzasadnieniu powyższego orzeczenia podał ,że pozwani jako wierzyciele w oparciu o tytuł wykonawczy w postaci nakazu zapłaty z dnia 25.02.2010r , sygn. akt V GNc 125/10 wszczęli postępowanie egzekucyjne przeciwko E.

Mierzwa przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym w (...). W trakcie toczącego się postępowania egzekucyjnego komornik zajął w dniu 9.05.2010r ruchomości w postaci zbiornika ze stali nierdzewnej o poj. 10 000 litrów , zbiornika ze stali nierdzewnej 3.200 litrów i naczepy cysterny nr rej. (...) , a następnie je sprzedał w drodze licytacji.

Po zajęciu w/w ruchomości dłużniczka pismem z dnia 25 maja 2010r poinformowała komornika , iż przedmiotowe ruchomości nie stanowią jej własności lecz powoda – B. Ś. w zakresie zbiorników z stali,

a naczepa cysterna – firmy (...) B. Ś.. O powyższym

komornik zawiadomił powoda pismem z dnia 27 maja 2010 r i pouczył go

o terminie sposobie zgłoszenia powództwa przeciwegzekucyjnego, które

powód wniósł w dniu 31 maja 2010r. Przedmiotowy pozew został zwrócony jako nieopłacony , albowiem powód w terminie wezwania przebywał na urlopie

poza granicami kraju. Ponownie przedmiotowy pozew został wniesiony w dniu

29.07.2010 r do Sądu Rejonowego w (...) , a następnie przekazany do Sądu Rejonowego w (...) , który umorzył postępowanie ze względu na cofnięcie pozwu przez powoda. Po uzyskaniu wiadomości o zajęciu ruchomości

powód reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika zwrócił się pismem z dnia 22.11.2010r do pozwanych jako wierzycieli z żądaniem zwolnienia w/w przedmiotów spod egzekucji. Pismem z dnia 6.12.2010r pozwani pozostawili w/w pismo powoda bez rozpatrzenia z uwagi na brak pełnomocnictwa podpisanego na piśmie adwokata. Następnie Sąd Rejonowy wskazał , iż w czasie dokładnie nie ustalonym jeszcze przed prowadzeniem w/w egzekucji pozwany W. K. prowadził rozmowy z (...) na temat ruchomości znajdujących się na placu na którym prowadziła dłużniczka

prowadziła działalności i wskazał ,że zbiornik z stali należy do ojca dłużniczki;

podobnie było z cysterna co do której podczas rozmowy H. S. (1) z ojcem

dłużniczki dowiedział ,że należy ona do dłużniczki. Sąd I instancji wskazał ,że

zeznania świadków H. S. i P. (...) zasługiwały w tym zakresie na uwzględnienie, albowiem byli oni zainteresowani rozeznaniem stanem majątkowym dłużniczki ponieważ dążyli do odzyskania własnych wierzytelności .

Sąd Rejonowy następnie podał ,że wartość zlicytowanych w trakcie egzekucji komorniczej ruchomości to kwota 22.700, 00 zł co wykazano dowodem z opinii

biegłego sądowego.

W rozważaniach prawnych Sąd Rejonowy stwierdził ,że pozwani nie posiadają

legitymacji biernej do występowania w niniejszej procesie. Wskazał ,że powód

dochodzi wyrównania szkody nie wskazując przy tym konkretnej podstawy prawnej tak sformułowanego roszczenia. Niemniej jednak bez względu na podstawę prawną zdaniem Sądu Rejonowego należy zaznaczyć ,że działania

pozwanych były legalne; podjęli oni próbę odzyskania stwierdzonej tytułem wykonawczym wierzytelności w drodze przewidzianej prawem egzekucji komorniczej. Ten element wyłącza bezprawność działania stanowiący przesłankę odpowiedzialności na podstawie art. 415 kc.

Następnie Sąd Rejonowy podniósł ,że głównym zarzutem powoda wobec pozwanych jest ,że mieli oni świadomość o własności przez powoda tychże ruchomości . W tymże zakresie Sąd Rejonowy podał ,że pozwani nie wskazali

w wniosku do komornika z jakich konkretnie przedmiotów oczekują zaspokojenia. Poza tym kwestia kontroli prawidłowości podejmowania poszczególnych działań egzekucyjnych jest określona prawnymi procedurami

i w ich ramach osoba trzecia może złożyć skargę na czynności komornika bądź wystąpić do Sądu z powództwem na zasadzie art. 841 kpc o czym powód został poinformowany i podjął czynności w tym kierunku. Jednak na skutek własnych zaniedbań do rozpoczęcia tego procesu nie doszło. Brak tegoż postępowania sądowego, brak jasności co własności w/w ruchomości, wyżej przedstawiona, jak również powiązania rodzinne pomiędzy dłużniczką,

a powodem w ocenie Sądu Rejonowego powodowały, iż należy wykluczyć

powinność pozwanych zaniechania wszczętych egzekucji.

Również zdaniem Sądu Rejonowego zgodność z prawem podjętych przez pozwanych działań wyklucza ewentualną odpowiedzialność opartą na art. 405 kc i nast. kc. Działania te miały na celu wyrównanie uprzedniej straty związanej z niezapłaceniem długu, a nie z uzyskaniem dodatkowych korzyści; osobą bezpodstawnie wzbogaconą jest tu dłużniczka gdyż na skutek dokonanej egzekucji została ona zwolniona z części długu.

Z tych też względów powództwo zostało oddalone, zaś o kosztach procesu orzeczona po myśli art. 98 par 1 i 2 kpc i 99 kpc.

Powyższy wyrok został zaskarżony apelacją przez powoda. Zarzucił mu naruszenie przepisów prawa materialnego polegające na błędnej wykładni

i niewłaściwym zastosowaniu:

- art. 415 kc poprzez przyjęcie, że zachowanie pozwanych polegające na nie zwolnieniu z pod egzekucji ruchomości należących do powoda nie stanowi czynu niedozwolonego;

- art. 361 kc poprzez przyjęcie, że pozwani nie ponoszą odpowiedzialności za szkodę poniesioną przez powoda;

- ewentualnie art. 405 kci 414 kc wskutek przyjęcia, iż pozwani się nie wzbogacili bezpodstawnie kosztem powoda;

oraz naruszenia przepisów postępowania mających istotny wpływ na wynik sprawy, a to:

-art. 328 par 2 kpc przez jakikolwiek brak odniesienia się do dowodów wskazujących na to, że sporne ruchomości należały do powoda, a co za tym idzie brak poczynienia w tym zakresie ustaleń faktycznych;

- art. 233 kpc polegające na braku wszechstronnego i wnikliwego rozważenia

zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oraz ocenie dowodów

w sposób niezgodny z zasadami wiedzy, logiki i doświadczenia życiowego skutkujące ustaleniem w sposób dowolny, iż własność spornych ruchomości według pozwanych mogła wydawać się niejasna i budzić wątpliwości.

Opierając się na tych podstawach wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku

i zasądzenie od pozwanych na rzecz powoda kwotę 22.700,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 19.09.2011r oraz kosztami procesu; ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w (...) do ponownego rozpoznania pozostawiając mu rozstrzygnięcie co do kosztów postępowania apelacyjnego.

W uzasadnieniu powyższego rozwinął okoliczności wskazujące, że przedmiotowe ruchomości stanowiły własność powoda; następnie wskazał, że

egzekwowanie należności w oparciu o ruchomości stanowiące własność osoby trzeciej i względem której nie posiadali tytułu wykonawczego nie było działaniem legalnym; oraz, że w momencie uzyskania wiedzy, że to nie dłużniczka jest właścicielem przedmiotowych ruchomości pozwani nie mieli prawa kontynuowania egzekucji, albowiem doprowadzając do ich licytacji nie działali już zgodnie z prawem. Następnie skarżący zarzucił, że wniesienie powództwa

opartego na art. 841par 1 kpc jest ograniczone prekluzyjnym terminem i uchybienie w tym względzie powoduje bezwzględną konieczność oddalenia powództwa opartego na tej podstawie prawnej. Wskazał ,iż to ,że powód nie wszczął powództwa ekscydencyjnego nie powoduje ,że przestaje być właścicielem ruchomości co do których wywodzi swoje prawa. W jego ocenie to tylko pozwani mogli zwolnić zajęte przedmioty z pod egzekucji , a skoro tego nie zrobili muszą liczyć się z odpowiedzialnością odszkodowawczą.

To pozwani winni byli ograniczyć egzekucję , skoro zostali poinformowani przez komornika o naruszeniu praw osoby trzeciej. W ocenie skarżącego popieranie przedmiotowego wniosku egzekucyjnego było zachowaniem zawinionym co uzasadnia odpowiedzialność odszkodowawczą opartą na art. 415 kc. Podał ,że po zakończeniu postępowania egzekucyjnego osoba trzecia może jedynie wnieść powództwo odszkodowawcze o naprawienie powstałej szkody

i powołał się w tym zakresie na poglądy komentatorów. Zaznaczył ,że zbiorniki powoda były oznaczone napisem (...) pod którą powód prowadził działalność gospodarczą i do tej okoliczności Sąd Rejonowy się

nie odniósł.

Na koniec apelujący odniósł się do odpowiedzialności pozwanych opartej na treści art. 405 kc zarzucając , iż to pozwani się bezpodstawnie wzbogacili, albowiem powód nigdy nie był dłużnikiem pozwanych i korzyść jaką pozwani uzyskali została uzyskana bez podstawy prawnej.

Pozwani w odpowiedzi na apelację powoda (k- 189-191) wnieśli o jej oddalenie i zasądzenie kosztów procesu. Podniósł ,że ustalenia w tym procesie własności przedmiotowych ruchomości nie mogą być zarzutem apelacyjnym albowiem ta okoliczność nie może być w tym procesie lecz winna być ona przedmiotem powództwa ekscydencyjnego , którego wytoczenia powód

z przyczyn leżących po jego stronie zaniechał. Następnie zarzucił ,że powód nie podał skąd upatruje wiedzę pozwanych co do prawa własności powoda przedmiotowych ruchomości; szczególnie ,iż z zeznań świadków wynikały inne okoliczności. Na koniec stwierdził ,że prowadzenie egzekucji w oparciu

o prawomocne orzeczenie sądowe nie może być uznane za działanie bezprawne.

Sąd Okręgowy mając na uwadze powyższe zważył co następuje:

Apelacja powoda nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy generalnie podziela ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego

i dokonaną na ich podstawie ocenę prawną oprócz zastrzeżeń wskazanych poniżej.

Oceniając zarzuty apelacji na wstępie należy odnieść się do kwestii odpowiedzialności pozwanych na podstawie art. 415 kc. Wywodząc powództwo na tej podstawie prawnej powód winien udowodnić wszystkie przesłanki odpowiedzialności, w tym również elementy winy; albowiem na zasadzie art. 415 kc odpowiada osoba , której zawinione zachowanie się

(działanie bądź zaniechanie) jest źródłem powstania tej szkody.

Dla przypisania winy sprawcy konieczne jest , aby postępowanie sprawcy było

wadliwe , i to zarówno obiektywnie jak i subiektywnie. Wadliwość obiektywna polega na tak zwanej bezprawności zachowania się , podmiotowa zaś na pewnym określonym stosunku psychiki sprawcy do skutków swego postępowania. Jak wynika z wyżej przedstawionych okoliczności brak jest

dowodów , które by w sposób jednoznaczny wykazały wszystkie konieczne przesłanki o których stanowi art. 415kc.

Przede wszystkim jak słusznie podniósł Sąd Rejonowy pozwani egzekwowali

swoje wierzytelności zgodnie z prawem i na podstawie tytułu wykonawczego

czego nie można zakwalifikować jako działania bezprawnego. Skarżący lansuje pogląd ,że pozwani mieli wiedzę o własności powoda przedmiotowych ruchomości . Analiza dowodów z akt niniejszej sprawy dowodzi w ocenie Sądu

Okręgowego ,że co prawda pozwani w dniu 22.11.2010r otrzymali pismo od pełnomocnika powoda w którym wskazywano na prawo własności powoda

co do przedmiotowych ruchomości dokumentami w postaci faktury VAT oraz oświadczenia powoda (k- 10-12), jednakże z pisma komornika z dnia 27.05.2010r skierowanego do powoda w którym poinformował go

o możliwości dowodzenia swych praw do przedmiotowych ruchomości przed Sądem Rejonowym na podstawie art. 841 kpc wynika także ,że powód został pouczony ,iż brak wniesienia takiego pozwu będzie skutkowało sprzedażą zajętych rzeczy w terminie 1-ego miesiąca od dnia niniejszego pisma (akta komornicze w załączeniu k- 28). Poza tym zaznaczenia wymaga ,że osoba trzecia winna przed zgłoszeniem powództwa z art. 841 kpc wystąpić do wierzyciela by ten zwolnił zajęty przedmiot i przedstawić mu wyczerpujące

uzasadnienie tegoż zwolnienia. Wysłanie samego wezwania nie wstrzymuje biegu terminu wskazanego w art. 841 kpc. Z akt sprawy wynika – biorąc pod uwagę chronologię zdarzeń – iż takie wystąpienie powoda do pozwanych jako wierzycieli nie nastąpiło przed wniesieniem powództwa z art. 841 kpc

(k- 37, 46 – akt komorniczych i k- 10 akt sprawy). Powyższe pozwala przyjąć, że powód wiedział już w/w dniu, iż brak złożenia powództwa ekscydencyjnego spowoduje dalszą egzekucję zajętych ruchomości i decyzję w tym przedmiocie podejmie arbitralnie komornik – bez udziału pozwanych. Ta okoliczność podważa zarzuty apelacji, że to od decyzji pozwanych zależało wstrzymanie egzekucji co do tych zajętych ruchomości ; oraz wskazuje, że powód wiedział jakie będą konsekwencje braku wytoczenia powództwa ekscydencyjnego

w którym mógł dowodzić , iż doszło do naruszenia jego praw podmiotowych co do zajętych ruchomości. W ocenie Sądu Okręgowego jedynie w tamtym postępowaniu powód mógł dowodzić , iż wobec przedmiotowych ruchomości przysługuje mu prawo własności – bo na podstawie art. 841 kpc chronione jest przede wszystkim prawo własności- natomiast to postępowanie już temu nie służy (por. uchwała SN z dnia 28.02.1992r, sygn. akt III CZP 5/92, uchwała SN

z dnia 13.02.1981r, sygn. akt III CZP 71/80) ; wobec tego czynienie zarzutu Sądowi Rejonowemu braku ustaleń w tym zakresie poprzez naruszenie art. 328 kpc i 233kpc jest nieuzasadnione.

Przy ocenie powyższego nie można pominąć , iż mimo wiedzy powoda

o konsekwencjach braku złożenia powództwa ekscydencyjnego to wyłącznie

z przyczyn leżących po jego stronie nie doszło do skutecznego wniesienia tegoż powództwa.

Następną kwestią jest możliwość wytoczenia powództwa po zakończeniu postępowania egzekucyjnego. W takim przypadku osobie trzeciej może jedynie służyć prawo wniesienia powództwa o naprawienie szkody wywołanej bezpodstawnym zajęciem i przeprowadzeniem egzekucji co do przedmiotu, do którego miała prawo (por. Komentarz do art. 841 kpc, autorstwa: Sł. Kozika;

Z. Resich, W. Siedleckiego; J. Gołaczyńskiego; O. Marcewicz; dr hab. Prof. Nadz. UW E. Marszałkowskiej-Krześ). Przedstawione powyżej okoliczności nie dają podstaw do przyjęcia ,że dokonane zajęcie w/w ruchomości było bezpodstawne , skoro zostało wykonane na podstawie nie kwestionowanego przez powoda tytułu wykonawczego , zaś

po jego dokonaniu powód mimo stosownego pouczenia , jak już wyżej wskazano, nie miał orzeczenia sądowego , które by na podstawie art. 841 kpc zwalniało w/w ruchomości od prowadzonej przez tego komornika egzekucji .

W tej sytuacji nie można mówić o zaistnieniu przesłanek z art. 415 kc , 361 kc,

które w ocenie powoda uzasadniały wniesione powództwo i zostały przez Sąd Rejonowy naruszone w sposób wskazany w apelacji.

Na koniec należy się odnieść do ewentualnego zarzutu apelacji dotyczący naruszenia art. 405 kc i nast. to wypada podnieść ,że Sąd Rejonowy wskazał ten przepis jako ewentualną podstawę w oparciu o którą można by było w jego ocenie żądać wskazanej w pozwie kwoty. Należy zgodzić się z apelującym , że

w takim przypadku jaki zaistniał w niniejszej sprawie należało wziąć pod uwagę

treść art.414 kc i w uwzględnić , iż w przypadku zbiegu roszczeń z czynu niedozwolonego z roszczeniem z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia uprawnionemu przysługuje wybór roszczeń: albo roszczenie przeciwko sprawcy czynu wyrządzającego szkodę , albo roszczenie przeciwko wzbogaconemu o wydanie korzyści majątkowej uzyskanej bez podstawy prawnej. Taki wybór

przysługuje również w przypadku , gdy ta sama osoba jest odpowiedzialna za szkodę wyrządzoną czynem niedozwolonym i jest wzbogacona w rozumieniu

art. 405 kc. Należy jednak zaznaczyć ,że Sąd Rejonowy posłużył się tą podstawą prawną z uwagi na brak podania przez powoda konkretnej podstawy

prawnej swojego żądania sformułowanego jako „ powództwo o odszkodowanie” i jedynie w tym aspekcie należało to oceniać.

Z tych też względów apelację powoda oddalono po myśli wyżej przywołanych przepisów oraz art. 385 kpc.

Orzeczenie o kosztach procesu znajduje uzasadnienie w art. 98 kpc, 99 kpc

i 108 kpc.